

מ ד י נ ת י ש ר א ל
הכנסת

ט.ל.

פ ר ר ט ו ק ו ל מ ט' 25/ב

מישיבת ועדת הסירותים הציבוריים, שהתקיימה
ביום ג', ב' באב תשי"ג - 14.7.53, בטעה
08.30

חברי הוועדה:

השתתפו:

- א. אלטמן - היו"ר
- ח. בן-אשר
- ב. צ. הרצל
- ט. כפרית
- ב. כצנלסון
- י. ניצני
- ד. נצר

מזכירים:

סגן שר הסעד י. ש. דוֹזברג
שר בר-טלע - המנהל הכללי של פטרו הסעד.

המטן הדיון על סקירת סגן שר הסעד;

סדר-היום:

קבלת המסקנות של ועדת המטבח לבעיית
אספוז חולי השחפת.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר א. אלטמן:

ברצוני שמר בר-טלע יטביר לבני,
שהן הסמכויות שהייתה בידי

ד. נצר:

העובדת הסוציאלית בביצוע הפעולות?

מר בר-סלע:

על כוח הביצוע שיהיה לעובדות הסוציאליות
- הוא חשובה.

ענה ברצוני למסור את פרטי ההצעה על נו,
על מנת שהוועדה חדע את הדברים בדיוקם. נכון הוא שהריאורגניזציה
הושגה זמן רב, אולם בינתיים באתי בדברים עם חברי ועדה הכספים,
בטענם כי השירות שלנו הוא מיוחד במינו, הוא איננו מוגדר בחוק מצויים,
והוא יקר מאד. יש הבדל בין מקצוע למקצוע. אנו, בשי רוח זה, משקמים
משפחות רבות; אנו מצילים משפחות בזה שאנו מוציאים מהם את ילדיהם
האידיומטיים ומכניסים אותם למוסד וכו'. ברור, שידיעת הדברים מחייבים
מקצועיות.

בהודמנויות רבות אמרתי, ואף שמעתי זאת
מפיכם, כי משרדנו הוא הרבה יותר טוב מכל משרד אחר. העובדים מכירים
את המקצוע, הם עובדים במסירות ובאינטרסים מסויימים. יש שני
משרדים בממשלה אשר ראשיהם הממלכתיים החלה בהם, והם: משרד החינוך
והמחלקה הסוציאלית של הוועד הלאומי. אלה היו שני המשרדים הקשים
ביותר בהסגלות הנאי העבודה במדינה.

קיבלתי הרצאות שונות מהעובדות שלנו
במשך זמן רב, בצטטתם את דברי הונרייטה סולד המנוחה, ומדבריהן
מסתבר שהן קנאיות יותר מכולם.

אשר לריאורגניזציה, ברצוני לומר כי
כל אלה הקרובים לכל העניינים הסוציאלים יודעים היטב מה רב הצורך
בריאורגניזציה. ועדה לבון החלה בדרישה זו, וחפשה כיצד לחאם את
העבודות בין המחלקות. כל מחלקה במשרד הסעד היחה עד עתה, משרד בפני
עצמו. ביצוע הפעולות והחקיב לא היה צריך להיות בידי העובדות
הסוציאליות. כל עיר ועיר מקבלת את חקציבה מהמחלקה לטיפול בילד
ונוער.

את המחלקה להזנת ילדים העברנו למחלקת
החינוך. אחם יודאי זוכרים שמחלקה זו היחה מחלקה בפני עצמה, והסיבה
להעברה זו היחה - חוסר האחמה. ומכאן אנו למדים שהצעד הראשון לחיקון
המעוות הוא, - תיאום.

כיצד הגענו לדצנטרליזציה? - ברור
שלא קיבלנו שולחן חלק; היה מסהו שרצינו לארגנו מחדש. ומסוים כך
החשבנו בהצעות העקרונות והלימודיות של המומחים; התייעצנו עם
מומחים - יש שקיבלנו את דעתם, ויש שלא קיבלנו את דעתם; כן קיבלנו
הצעות מהמחלקות השונות שבמשרדנו, כל מחלקה לגבי חזרתה, כלומר - כל
מחלקה אמרה שיש צורך בריאורגניזציה על מחלקה אחרת, ולא במחלקה אליה
היא משתייכת.

קיים בית-ספר לעובדים סוציאלים
בירושלים ובחל-אביב, ובזמנו, הגעתי מיד למסקנה שבית-ספר זה צריך
להיות תחת פיקוחנו. היו לנו גם קורסים מזורזים. כל מי שנכנס
לקורסים אלה, מיד לאחר גמרו את הקורס החל לעבוד. אולם לצערנו,
העליה נפסקה, וגם קורסים אלה נפסקו. ולפיכך, באנו לידי הכרה
שהעובדים צריכים לקבל הכשרה במשך תקופה של שנתיים. הייתי נוכח
בכינוס של העובדים הסוציאלים בחל-אביב, ישבתי והקטבתי לדברים
מתחילת הכינוס ועד סיומו. הבאתי את ההצעות שנתקבלו בכינוס לישיבת
ההנהלה. הם אמרו שיש ללבן, לערוך חקירה; יפה, לזאת גם אני מסכים.
ובכן, הזמנתי אלי את שני מנהלי הקורסים, ויחד אתם הגענו לידי מסקנה
שיש לסגור את הקורסים. מובן שישנם מקרים דומים רבים בשטח זה, ומתפקדך
הוא רק לשמוע.

מגמת הריאורגניזציה היא, קודם כל להבדיל
בין המרכז ובין ביצוע הדברים. אין המרכז יכול לבצע מתוך מקרים
ארציים. המרכז צריך לעסוק רק בקביעת החקציב, בקביעת סדרי העבודה,

להחליט מה צריך להעביר ולמי צריך להעביר, אם חיינה אלה הוראות או חקציב וכו'. אינני חושב שגב' בלוד, מנהלת המחלקה בטיפול בילד ובנוער, צריכה לנסוע למקום כדי לסדר איזה שהוא ילד. גב' בלוד סיפרה לי שברחובות עמדה לפרוץ שביחה, ונתנה את דעתה לנסוע לשם, אמרתי לה: לשם מה את צריכה לנסוע לשם? את הרי מנהלת המחלקה, החקשרי עם המפקח במקום ונני לה הוראות מה לעשות וכיצד להתנהג וכו' וכו'. אני בטוח שגב' בלוד לא יכלה לעצום את עיניה באותו לילה, מובן שאני מאד מעריך את זה, אולם יחד עם זאת - אין זה סדר.

וטוב ברצוני לומר, שהעבודה הסוציאלית בכל השירותים הינחן במלוא מובן המלה, והעובדים הסוציאליים יבצעו אותה לפי התנאים שאנו נותנים במוסד. נשאלת השאלה, כיצד יבצעו הדברים? - אנו אומרים, הנה, זוהי מנהלת המחלקה, והיא איננה רשאית לקבל עליה דלא כלום, אלא אם היא מקבלת אישור מהמרכזה. החקציב צריך להיות מורכב.

במחוז אנו אומרים שיהיו שני אנשים שמחזיקים את הפעולה, כמו: האדמיניסטרציה. אדמיניסטרציה פירושה גם דיוור, נוכחות העובדים במקום וכו' - אין זה דבר כה פשוט.

עד כה לא היה מי שירכז את השירותים הסוציאליים. ואנו אומרים כי בחוץ המחוז יהיה "רפרנד" לכל ענף סוציאלי, ומלבד זה בכל לשכה אזורית יעבדו שתי עובדות סוציאליות.

השאלה הייתה, מדוע המחלקה לטיפול בעולה החאחדה. אנו אומרים שהיא החאחדה לטובת הענינים. יש צורך לדעת את המצב כמות שהוא: (א) מעברות רבות חוסלו והועברו לשיכונים, וחמיד תשמע על איזה שהוא מאבק. היה אצלי ראש עיריית עפולה וטען, כי מכיון שהמעברה חוסלה, ואח העולים העבירו לשיכונים, הרי שאין כאן עולים. זה זמן רב שאנו מגששים באפלה על מנח למצוא, מה זה עולים. משום שבעיות סוציאליות צעות לא רק במעברות אלא גם בשיכונים.

הייתי בחל-מונד וראיתי שהעבירו חלק גדול מהמעברה לשיכונים, ואילו 50 משפחות נשארו במעברה. אני אומר שהבעיה צריכה להיות כללית וכוללת; יש צורך לטפל בכל חלק וחלק מן העולים, לפי תנאיו הוא, לפי קשייו ולפי אמטריותיו, וכל הטיפול הזה יכלל במחלקה לטיפול משפחתי.

(ב) אנו מעונינים ליצור בכל מקום שיהיה אפשרי, צורה של שלטון מקומי ועצמאי, על מנח שחיה כחברה; על מנח שחיה אחריות. מובן, שלאחר מכן הבעיה תהיה כמו בכל מקום אחר.

אציין שנוח: הפקיד הביצוע יהיו רק בידי אנשי המקצוע.

חסרה לנו חוקה, יסוד סטטיסטי ומחקר. ישנן בעיות שכל אחד מאתנו עומד נדחם בהן. יש צורך לעמוד עליהן ולערוך מחקר. אנו נמשיך לשלוח אנשים לחו"ל על מנח שילמדו את הבעיות.

המועצה הסוציאלית: את המועצה הסוציאלית בנינו על יסוד זה שהשר ממנה אותה, כמו כל מועצה אחרת, - המועצה התינוכית, המועצה הרפואית וכו'. הממונים יפורסמו בעתון הרשמי. יש בדעתנו למנות בעצמנו 2-4 אנשים פרטיים. פנינו בענין זה אל כמה משרדים, כמו: משרד העבודה, משרד הבריאות ומשרד החינוך; אש"כ פנינו אל העיריות - חיפה ותל-אביב; פנינו אל גב' טייבר - ראש המחלקה הסוציאלית בחל-אביב וביקשנוה לשלוח לנו נציג אחד; פנינו אל המועצות האזוריות; אל האוניברסיטה; אל ארגוני העובדים הסוציאליים; אל "מלבן"; אל ועד הפועל של ההסתדרות; אל מועצת הפועלות.

מספר המינוריים יהיה בערך 30. יש בדעתנו לסנות גם את הסופט לנוער מר רייפין, והסופט לעניני איסוף - מר קיסטר. אולם, הדבר מתעכב מטום שמכסה וכמה מוסדות לא נענו לנו.

היו לנו ספקות רבים בקשר לזה אם חברי הכנסת רשאים להיות מטובים בטוענה זו. היו כאלה שנטו להכניס חברי כנסת, וחוטבני סאם חברי ועדת הסירותים יביעו את דעתם ויהיו מעוניינים להשתתף בטוענה אזי ברור, שנוכל לתקן זאת.

כמה: בענין קשרי חוץ: מזמן לא רב, קיבלתי ממבקר המדינה בקורת וטאלות, אינני טבין מדוע כל מחלקה מנהלת קורספונדנציה עם חו"ל באופן נפרד? אולם, חודשיים לאחר שנכנסנו למסדר זה אמרנו, כי דבר זה ירוכז במחלקה אחת. כל אחד חוטב שהקטר האיטי שלו עם חו"ל, הוא הוא אטר קבע. זאת מסלוח החבילות לארץ; העובדות סבורות שאם בדיסלע יחתום על הקורספונדנציה - החבילות לא תקבלנה. גב' כהן מנהלת וטרנזיט את קשרי-חוץ.

אלה הם דברים שצריך לעמוד עליהם. וכפי שאמרת, היו תפקידים רבים אשר בזמן הראשון עוד המטיכו למלא אותם, אולם לאחר מכן - בטלנו אותם. אולם ישנם כמה וכמה דברים שאין להימנע מהם אלא דק אם נכניס את הריאורגניזציה.

אני יודע שתהיה לכם הספעה מבחוץ. וכל מה שנאמר על-ידי נאמר בצורת תבניות וצורות לעצם הפעולה. הפעולה הזאת, פעולת הסעד, היא חשובה מאד, ואין אנו מעריכים אותה כראוי, במדינתנו. היא יקרה מטבעה. אנו צריכים לרכז את כל הפעולה כדי שהיא תבוצע בצורה היעילה והנאותה.

היו"ר א. אלטמן: שמענו על המיבנה של מסדר הסעד, כן שמענו את הטאלות והתשובות. חוטבני, שחברי הוועדה ניסו לחדוד יותר מדי בפרטי הפרטים של המיבנה והריאורגניזציה. לדעתי, טוב תעשה הוועדה אם היא תעזוב את ביצוע העניינים לאלה שהם אחראים על המסדר. ועל פעולותיה, והם גם יחליטו ביניהם אם יש צורך בריאורגניזציה ואם לאו, ובכל שהם יחליטו כראות עיניהם, ואנו תקרה שהם יבצעו את עבודתם ביתר יעילות. והיה, אם במסך הזמן ימצאו האחראים שיש צורך בתיקונים, הרי יהיה זה מתפקידם לתקן את אשר ימצאו לנכון.

מבורני, שאין זה מתפקיד הוועדה להיכנס לכל פרטי הפרטים של מסדר הסעד. כי אם יש צורך בריאורגניזציה, הרי ברור, כי ישנם יותר מדי אנשים הקטורים במילוי תפקידו של מסדר זה, ויש להם זכרונות דומנטיים עוד מימי המנדט.

זאת ועוד: הטאלה העומדת בפני, והנראית לי כעיקרית היא: באיזו מידה יוצל למלא מסדר זה את תפקידיו לאור הצרכים הבלתי-מוגבלים, ההולכים וגדלים, ולאור האפשרויות המצומצמות?

לדעתי, כדאי היה בעתיד להיכנס בבירור טאלות תוכן העבודה, מה יש לעשות, ומה לא ניתן להיעשות, על מנת שהאיש הנזקק לא ייטבר לאור המציאות הקשה בה הוא עומד. אינני חוטב זאת רק לסם פרזות, כי בכל הפוליטיקה של המטסלה - ואני אומר זאת באופן אובייקטיבי יש והיא יוצרת בארץ מקרים סוציאליים עדינים; היא יוצרת חוטב בלתי-מוגבל לטיפול סוציאלי, לדוגמה: המתמיטבים ביטובי ספר בורחים מבחינה בטחונית, לערים, ומאידך, אנשים אלה נהפכים למקרים סוציאליים.

ענין קשרי-חוץ - יש להעמיד בעיה זו בקנה-מידה רחב יותר, ולהתגבר על כל בעיות חוץ שמתעוררות, כי בטום תקציב סכפנים הארץ לא נוכל לטפל ולפתור את הבעיות המתעוררות מצלנו במדינה.

ברצוני לסיים באיחולים לאנשי מסדר

הסעד, שיצליחו בריאורגניזציה.

ב. נצרי:

אני מצטרפת לאיחולים, אולם אם היו ר' טכסם את הדברים, אזי ברצוני להחליף גם

כן כמה מלים...

היו ר' א. אלטמן:

לא סיכמתי בטם הוועדה. אינני חושב שמישהו יתנגד אם נסכם את עניני הסעד

בישיבה הבאה, מסוים טיט לנו עוד סאלה העוסדת על סדר-יוסנו, והיא קבלת המסקנות * בבועית אספוז חולי שחפת.

מנכ"ל מסדר י. ט. רוזנברג:

אני חושב שסמעתם את הדברים שנאמרו ע"י הטנהל הכללי, אשר הם יותר מתסובה ויותר סרו"ח - הם היו ביטוי לפעולות הנעשות על ידינו.

ברצוני לבקסכם, באם יהיה ויכוח בין

חברי הוועדה על עניני הסעד - להזמינני, ברצוני להיות נוכח בעצמי.

היו ר' א. אלטמן:

אנו מודים לכם.

אנו עוברים לסעיף ב' מסדר היום -

קבלת המסקנות של ועדת המסנה לעניני אספוז חולי השחפת.

(קורא את המסקנות)

ב. נצרי:

ברצוני לשאול את חברי ועדת המסנה, אם לא נראה להם לציין את המיבה להיכנסנו

לענינים, כלומר שיהיה כתוב כדלקמן: מעקבות הדיון על התקציב, באה בעיית האספוז של חולי השחפת, וועדת הסירותים עוררה בעיה זו; (ב) הייתי מוסיפה גם שהוועדה סייקה במוסדות; (ג) בסעיף 4, הייתי מוציאה את הפיסקה המתחילה במלים "אולם ברור לוועדה..."; (ד) כפר סבא: בסעיף זה, חבר הכנסת הוראל, כאיט מקצוע, עשה את ענין כפר סבא כאילו ובלית ברירה הוא הוקם. ואילו אני חושבת, כי ע"י כך אנו נחטא למטרה. לעומת זאת אני אומרת: מוסד כפר סבא צריך להיות מוסד עליון, וכי הוא צריך לסלא את כל צרכי המדינה, ולציין שהוא יסחרר 250 מיטות לחולי נפט; ואח"כ הוא יסחרר יותר ויותר מיטות.

היו ר' א. אלטמן:

ברצוני להעיר כמה הערות: אשר לסעיף 4: כל מה שנאמר בסעיף 4 אשר במסקנות, נאמר

ע"י כל הגורמים שהופיעו בפנינו. ואם אנו רוצים לתת תמונה מעודדת, אזי אנו מציינים זאת בעובדה של קיום כפר-סבא. גם נציגי קרן נכות הודו בפנינו ואמרו שאם היו צריכים להתחיל היום בבניה, הרי היתה עוסדת סאלה זו על הפרק, אם לבנות ואם לאו. ולכן, כל מה שנאמר כאן במסקנות, לדעתי, הוא נאמר באופן סאד סאד זהיר וליברלי כלפי כל הגורמים. בסעיף זה נמצא את כל החיוב.

ט. כפרית:

אני חושבת שהתוספת שבסעיף 4 בחוזה לטען תת
איסור לבנין כפר-סבא. סעיף 4 צריך להיטאר
כפי שהוא מנוסח. בקטר להערכתנו לכפר-סבא, אני מצטרפת לדעה שאין כאן
טסום הפליה לרעה. נדמה לי, שסעיף זה עומד על הלך הרוח, טסום שכאן
סצויין שהבנין הוא טסוכלל והוא יהיה לברכה למדינה.

לכן אני אומרת, כי סעיף זה טסקף ועונה
על דבריו של סר הבריאות, כאטר הוא הביע דעה יותר נמרצת נגד כפר-סבא.

ז. ניצרי:

ברצוני להזכיר, שאנטי קרן נכות אמרו
שבנין כפר-סבא לא הוקם על דעת עצמם.

ב"צ הראל:

ברצוני סתדעו, כי אני סקלתי כל טלה וטלה
שפעלתי כאן בטסקנות, וזאת רק טסום
טבעיה זו התעוררה עקב דבריו של סר הבריאות. דבר זה פורטם בעתונות,
והיה ויכוח על כך, ואני חיפסתי דרך לאובייקטיביות הענין.

ולכן, כתוצאה מפרטוטטים בעתונות, הדיון
בכנסת זכו, אינני מייעץ לתח קטר להופעתו של סר הבריאות; בטוע
מלעטות זאת; בטעה טוב אם לא נחדד את הדברים. מדוע נראה כי נגדרנו
אחרי הפרטוטט, בעיקר הפרטוטט שהופיעה ב"דבר". היו טם טאטרים חריפיים,
ולכן אני מייעץ, לא להכניס את הדברים שנאמרו ע"י חברת הכנסת נצר.

אטר לסעיף 4, אני סטליץ להטאיר את אותו
הניסוח כמו שהוא. אטרתי טה שאטרתי בטעיף 4, על טבת להזהיר בפני
טבירת מיטות לגבלי העתיד, כי אני טאמין בכל לבי, טכזטן הקרוב ביותר
בוא טכוא העליה, ועליה גדולה. לא תהיה עליה בלי חולים. התנגדתי
לספירת בית-חולים ה"ירקון" לידי הצבא, לאחר שהוסקע בו טרץ כה רב.

אטר לסאלת כפר-סבא: האמינו לי דבותי,
כי בטעיף זה נלקח כל זמני. זה עומד בדיספרופורציה, כתטורה.
לו הייתי טוצא תפקיד טתאים יותר לבנין זה, כי אז הייתי אומר - לא
לפתוח אותו לחולי טחפת, אולם לדאכוני, לא בטצא תפקיד כזה, כי יט
בתי חולים כלליים, ולא טצאנו תפקיד אחר לבנין כפר-סבא. אנו
מקיטטים טו מוסד טיעלה כמילידן וחצי לירות; אנו מקיטטים מוסד בלי
צורך ובלי הכרח הטעה. הקמת מוסד כזה אינן מרטות לעצמן מדינות רבות
אחרות הרבה יותר עטירות ממדינתנו.

אני מרטה לעצמי לומר כי המוסד הזה, כפר-סבא,
נצנה בכספי תרומות מחו"ל, ומהמדינה - מכספי הביטוח. הטובטחים לא היו
מפוגלים לגייס טכומים כה גדולים.

אני חוטב, טמוטב והכרחי הוא לצייין, טאם
כבר מקיטטים מוסד כזה בעזרת ביטוח ובעזרת כספים מחו"ל, - שהוא יעמוד
לרשות כל היטוב. אני חוטב בטעסה עוול בארץ אם ניצור טני סוגי יטוב
של חולי טחפת, אטר אטקאטט האחד יאוספז במוסד כה מפואר, והטני -
יאוספז בבתי-החולים הטונים. והרי זוהי הטלצה שהאוצר יטה טכס ויתן
לגמור את המוסד.

ד. נצר:

אינני אומרת ולא כלום נגד הדברים האמורים,
אולם ברצוני להפוך את סדרם.

לדברי חבר הכנסת הראל, ברצוני לענות
כי המוסדות הברזיים של קופ"ח ברזיים מכספי הפועלים.

הינר א. אלטמן:

אני מציע שחברת הכנסת נצר תכין את הצעתה
בכתב, ואנו ניפגש סניף הערב בטעה 19.00.

על מנת לקבל את המסקנות.

ה ר ח ל ט

לקיים ישיבה בערב. בטעה 19.00. על מנת
לקבל את המסקנות בטאלה אטפון חולי טחפת.

הישיבה נועלה בטעה 10.45.